

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

871. An, & qualiter permutantes, si permutatio declaretur invalida, vel aliàs non sortiatur effectum, redire possint ad beneficia sua.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

Questio 870. An, si Procurator unius ad permittendum consenserit, resignaveritque ex causa permutationis beneficium sui principalis, mortuo dein principali ante expeditionem literarum, cogi possit ad consentiendum, seu extendendum consensum, ut expediantur literae?

Respondeo affirmativè juxta dicta aliàs de Procuratore ad resignandum. Chok. de permut. p. 3. c. 25. n. 3. dicens, sic resolvisse Rotam apud Casador. decis. 1. de renunc. eò quòd, licet voluntas & mandatum morte finiat, actus tamen permutationis jam tum erat perfectus, & consensus subsequens Procuratoris pro expeditione literarum non fit nisi executio ad actum perfectum.

Questio 871. Si permutatio declaratur invalida, vel aliàs non sortiatur effectum, an, & qualiter permutantes redire possint ad beneficia sua?

Respondeo primò: Dum permutatio non habuit effectum, posse permutantes redire ad sua beneficia sine nova collatione, absolute pronunciant Jo. And. & Franc. in c. unic. de rer. permut. in 6. Federic. de Senis. de permut. q. 8. Roffiniac. de benef. c. 38. Duaren. l. 8. c. 3. Paril. de resig. l. 1. q. 14. n. 12. juncto. n. 6. Less. l. 2. c. 34. n. 195. aliisque apud Garc. p. 11. c. 4. n. 6. qui etiam n. 8. recitat pro hac sententia claram decisionem Rotæ in Barcimon. Paroch. 10. Decemb. 1601. imple tamen n. 7. ait, eorum opinionem procedere tantum in permutatione facta coram Papa, & nisi culpâ permutantis permutatio non habuerit effectum. Sic dum permutatio est nulla citra permutantium culpam, & hinc non sortitur effectum, posse permutantes redire ad sua beneficia, pronunciat simpliciter. Chok. de permut. p. 3. c. 28. n. 7. citans Gemin. cons. 45. in fine. Tusch. to. 6. Pract. Conclus. juris. Conclus. 306. n. 6. Sic expressè tenet Azor. p. 2. l. 7. c. 19. q. 21. §. altera. & quidem licitum esse permutanti propriâ auctoritate redire ad beneficium, quandocumque permutationis effectus sine ipsius culpa non est subsecutus. Qui tamen addit, necesse esse, ut Superior declaret, talem, qui resignavit permutationis gratiâ, permutatione non sortitâ effectum citra ejus culpam, posse ad suum beneficium redire, adeoque non requiri auctoritatem Superioris de novo conferentis, sed declarantis, posse eum redire. Quod idem posterius, nempe saltem opus esse hac declaratione Superioris, qui det utrique licentiam ad suum beneficium ingrediendi, absque alia collatione, seu concessione Executoris super reductione in pristinam possessionem, & talis licentia seu declaratio habeatur pro nova collatione, voluit Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vac. §. 1. nu. 14. Lampagnia. in repetit. cap. unic. de rer. permut. in 6. q. 7. & Aufser. ad decis. Capell. Tholos. 260. Redoan. de simon. p. 2. c. 10. n. 28. apud Chok. p. 3. c. 9. n. 2. & sic praticari in Gallia scribit Paponz. l. 2. arresto. tit. 7. arrest. 2. Hanc sententiam, nimirum posse in hoc casu non effectuata permutationis, aut etiam declarata nulla citra permutantium culpam redire ad beneficia permutata, sine nova collatione, solâ dictâ declaratione, summam habere aequitatem pronunciat loc. cit. Chok. etsi præmississet, illam, quæ dicit, opus esse in hoc casu novâ collatione; eò quòd

resignatio ex causa permutationis veram vacationem, & consequenter primi tituli veram, & totalem extinctionem inducat, esse verioris & tutioris. Tenent eandem præter jam citatos expressè Ventrigl. to. 2. annot. 4. §. 2. n. 36. Lott. l. 2. q. 14. nu. 90. ubi etiam ipsam sententiam declaratoriam super nullitate permutationis implicare licentiam illam Superioris, quòd liceat permutantibus regredi ad beneficia permutata, & hic titulus resultans ex ipsa hac sententia declaratoria nullitatis sit sufficiens absque alio titulo collativo. Loquitur autem de permutatione non ipso jure nulla, sed quæ venit annullanda; eò quòd permutantes, quia ignorarunt, beneficia permutanda esse jurisprætonatâ, consensum Patroni non requisiverunt citra omnem injuriam Patrono irrogatam.

2. Fundatur hæc sententia æquior in eo, quòd permutatio, seu resignatio permutationis gratiâ non aliter intelligatur facta, quàm sub conditione, si alteri permutantium beneficium acquiratur, seu, si permutatio utrimque habuerit suum effectum, adeoque ea conditione non impletâ, seu non securo hoc effectu, jus non abdicat, sed retinere velit resignans, non secus ac in alia resignatione in favorem. Chok. Azor ll. cit. Garc. loc. cit. nu. 9. id admittens de permutatione facta coram Papa; addensque, id in resignationibus hujusmodi in favorem magis de stylo & æquitate obtinere, quàm de rigore juris; eò quòd hujusmodi conditio magis resolutiva, quàm suspensiva videatur. Sic etiam, licet ex permutatione deur nova vacatio, ea tamen vacatione declarata nulla (uti contingit, dum permutatio declaratur nulla) consequitur, etiam per eam jus nullum fuisse abdicatum. Lott. loc. cit. n. 88. & 89. Unde jam, si postquam unus permutationis causâ resignavit, alter permutantium permutationem implere nequeat, quia v. g. diem suum obiisset, vel permutationem perficere recusaret, aut nequiret, puta, quia ejus beneficium evictum, reservatum, unitum alteri esset, possit primus (cui nulla adscribi potest culpa, vel impedimenti scientia) dicto modo ad beneficium suum redire. Azor loc. cit. Sic, si illegitimus dispensatus ad curatum beneficium, eo obtento in vim dispensationis permutet illud cum alio curato alterius legitimi, credens, sibi licere in vim semel habitæ dispensationis, adeoque non valeat collatio secundi curati ei facta ex causa permutationis, uterque ad renunciata poterit redire. Legitimus quidem ob probabilem ignorantiam facti, illegitimus ob probabilem ignorantiam juris. Chok. de permut. p. 3. c. 9. n. 10. Sic, si quis permutavit beneficium cum duobus compatilibus, & unum eorum tanquam reservatum, aut aliàs obnoxium tertio alicui evincatur, poterit habere regressum ad suum primum beneficium, interveniente dicto modo auctoritate Superioris. Chok. cit. c. 9. num. 6. Idque, etiam si beneficium illius alteri compermutanti jam collatum esset, Argumento c. si beneficium, de præb. in 6. (dico, argumento hujus capituli; hoc enim de cetero non loquitur de resignatione expressa, cujusmodi est illa, quæ fit permutationis gratiâ, ut Chok. loc. cit. n. 7.) ubi statuit Papa, ut, qui beneficium reservatum, vel collatum à Sede Apostolica obtinuit ab Ordinario, & illud simul, ac de reservatione vel collatione illa Apostolica cognoverit, dimisit, possit, non obstante acceptance illâ illius reservari facta ex ignorantia, pœnitere eum effectu; cum sic penam non

non mereatur; quò fit, ut Papa ei facultatem concedat (vi nempe *cit. c. beneficium*) prius beneficium alteri collatum recuperandi, modò pœnitentia illa in tempore, & è vestigio succedat; cum possessionem civilem amisisse non videatur, qui statim redit. Chok, *loc. cit. n. 20.*

3. Hinc illud quod astruit Castrop, *de benef. d. 6. p. 3. §. 5. n. 3.* Si sine tua culpa permutatio non habuit effectum in alio compermutante, eò quòd is, antequam ei conferretur beneficiù à te dimissum, mortuus sit, aut redditus incapax illius, non posse te redire ad beneficium à te dimissum, sic intelligendum: Si alter jam resignaverat, & dimissum ab eo beneficium tibi jam collatum, quia tunc priùs ex parte tua fuit perfecta permutatio, & per accidens censebitur, quòd tuum beneficium alteri compermutanti non fuerit collatum, cum per te id non steterit. Et sic tradit Garc. *loc. cit. n. 10.* citans pro hoc Gonz. *gl. 15. §. 2. à n. 40.* Quod si duo resignant ex causa permutationis, & facta collatione uni alter decedat (intellige vel physicè per mortem naturalem, vel moraliter seu civiliter incurrendo incapacitatem) ante factam sibi collationem, superstes non habeat regressum ad beneficium à se dimissum, sed illud tunc tanquam vacans alteri conferri poterit.

4. Econtra, si beneficium compermutantis jam recepisti, antequam tuum dimitteres, & tempore, quo dimittere debebas, compermutans jam decessisset, vel redditus fuisset incapax illud recipiendi, posse te utrumque, & tuum & compermutantis beneficium retinere, nisi essent incompatibilia (in quo casu, ait Garc. vacaret beneficium superstitis priùs ab eo habitum, vel saltem dabitur optio dimittendi, quod voluerit) tenent Castrop, *loc. cit. Garc. cit. n. 10. Azor loc. cit. q. 29. Less. loc. cit. n. 197. Ventrigl. to. 2. annot. 4. §. 2. n. 42.* (qui tamen id limitat *n. 43.* ut non procedat, ubi ex parte superviventis intercessit fraus, ut quia permutavit cum infirmo, in quo casu habet locum regula *de infirm. resig.* ita ut, si is moriatur intra 20. dies, superstes maneat sine omni beneficio, si suum jam resignavit; quia tunc illius vacet per illam resignationem, & alterius per obitum illius) Tond. *qq. benef. p. 3. c. 139. num. 9.* ubi etiam cum Lovet. tradit, resignatione mutua facta, acceptata, & provisione utrimque facta, si unus compermutantium possessionem accepit beneficii sibi de novo vi permutationis collati, alter verò eorum negligens in capienda possessione, ante eam mortuus fuerit, sit locus bonæ fortunæ pro superstite, & is utroque beneficio gaudere debeat; eò quòd verum sit dicere, eum possessionem novi illius beneficii accepisse, & necdum privatum fuisse possessione sui primi beneficii, quamdiu alter ejus possessionem non ceperat. Cujus ulteriorem rationem dat hanc ex Gonz. *loc. cit.* quòd, cum collatio una facta ex causa permutationis sit separabilis ab alia, licet altera non habeat effectum, non ideo desinat valere permutatio quòd ad aliam; quia utile per inutile vitiari non debet. Quemadmodum, si alter publicantium omiserit publicare, non ideo permutatio est nulla, sed tantum corrumpit collatio illius, qui omisit publicare, pro quo citat Gonz. *ubi ante. n. 50. Paris. l. 11. q. 5. nu. 28. & seq.* Si autem compermutans, qui resignavit, decederet ante factam collationem superstiti, qui nondum resignarat, cum jam permutatio non possit habere effectum, non debetur illud beneficium super-

stiti, sed liberè providendum, tanquam vacans per dictam resignationem, asserit Garc. *cit. n. 10. in fine.*

5. Respondeo secundò: Si permutatio non habuit effectum, & fuit nulla ex culpa compermutantium, non posse illos, vel illum, ex cujus parte culpa commissa est, redire ad beneficia permutata, saltem sine nova collatione, tenent expressè Chok, *loc. cit. nu. 11.* citans Pet. Gregor, *de benef. c. 28. n. 11.* & Rotam in Roman. Canon. 17. Novemb. 1567. & in Claramontens. Monasterii 20. Octob. 1574. Item Castrop, *loc. cit. n. 3.* & à fortiore illi omnes, qui simpliciter astringunt, renunciantem ex causa permutationis, eà non effectuatà, non posse sine nova collatione illius, ad quem collatio talis beneficii spectat, redire ad beneficium dimissum, ut sunt Felin. in *c. cum venerabilis. n. 11. de excep. Selva. de benef. p. 3. q. 24. Bellam. de permut. p. 11. q. 3. Coraf. de benef. p. 1. c. 8. nu. 9. Rebuff. in pr. tit. de procur. n. 11. & 16. Mascard. de prob. Conclus. 1401. n. 3.* &c. apud Garc. *loc. cit. nu. 5.* Sic, si resignasti, & permutatio non est fortita effectum (intellige quòd ad te) tuà culpà, quia incapax es beneficii recipiendi (intellige, dum incapax te reddidisti tuà culpà, vel etiam citra culpam incapax jam antecederet eras, & de hoc sciebas) non poteris redire ad beneficium à te dimissum; quia conditio, sub qua illud dimisisti, executioni mandata est, utpote, quæ alia non erat, quàm ut alter suum tibi beneficium dimitteret, quòd fecit, adeoque tibi imputandum, quòd illud ab altero dimissum non obtineas. Castrop, *loc. cit.* ubi etiam, quòd in hoc casu ob culpam talis permutantis alter compermutans non sit privandus jure, quòd habet, ut illius sibi beneficium conferatur, si suum jam dimisit. Sic etiam, si permutatio fuit nulla, seu effectum non habuit, quia carebas legitimo titulo beneficii, quòd resignasti, & hinc ab altero compermutante evictum est, non poteris beneficium illius tibi collatum retinere, sed debebis illud dimittere, & compermutans, dum tuæ culpæ antecederet conscientius non fuit, poterit ad illud auctoritate propria reverti juxta responsum præced. quia nulla fuit ejus dimissio; eò quòd fuerit facta sub conditione, quòd tu beneficium firmum illi conferendum dimitteres, quòd non fecisti. Castrop, *loc. cit.* Sic in specie, si permutatio fuit ipso jure nulla ob contemptum Patronorum, permutans non poterit reverti ad suum beneficium resignatum, non requisito consensu Patroni permutationis gratiā; sed in pœnam ingratitude taliter permutantis poterit Patronus tanquam ad vacans liberè presentare alium diversum à compermutante, qui instituendus erit. Lott, *loc. cit. n. 84.* Chok, *de permut. p. 1. c. 19. n. 13.*

Quæstio 872. An, dum completa utrimque permutatione, facta nimirum hinc inde resignatione permutationis gratiā, factaque beneficiorum resignatorum collatione, non adimpletur tamen conditio aliqua permutationi adjecta, v. g. procurandi uni permutantium pensionem aliquam ob inæqualitatem fructuum beneficii permutati, v. g. quia alter negligit dictam pensionem, ut in se receperat, procurare, vel illam à Papa impetrare non potest; regredi quis possit ad beneficium suum?